

COVID-19: Rhestr Wirio Iechyd a Diogelwch

O ganlyniad i'r pandemig COVID-19 mae ysgolion wedi gorfod gwneud newidiadau sylweddol i'w harferion gweithio er mwyn cadw'n ddiogel ac i ddiogelu a darparu parhad mewn dysgu i'r disgyblion.¹ Mae'r gofynion sy'n wynebu athrawon ac arweinwyr ysgol yn rhai digynsail ac yn golygu bod yn rhaid i gyflogwyr gymryd yr holl gamau sy'n rhesymol ymarferol o fewn eu rheolaeth i sicrhau bod eu staff i gyd yn cael eu cefnogi yn y ffordd fwyaf effeithiol bosibl.

Mae NASUWT wedi cyhoeddi cyfres eang o ganllawiau a deunyddiau cymorth ar sut i reoli'r Coronafeirws mewn ysgolion. Ond, o ystyried bod yr amgylchiadau'n newid yn gyflym yn ystod y pandemig, mae'n bwysig bod aelodau'n ymwybodol o'r datblygiadau diweddaraf a'r cyngor diweddaraf drwy fynd i wefan NASUWT ar: www.nasuwt.org.uk/CoronavirusHub.

Pan fydd pryderon a godir gan aelodau'n ymwneud â pholisïau ac arferion ysgol gyfan neu ar draws y cyflogwr cyfan, mae'n bwysig bod aelodau'n tynnu sylw NASUWT at y problemau gynted ag y bo modd.

Mae rhestr wirio NASUWT mewn perthynas â'r Coronafeirws yn darparu rhestr o gwestiynau a fydd yn galluogi i aelodau barhau i weithio'n ddiogel ac yn effeithiol yn ystod y pandemig.

Gall aelodau ddefnyddio rhestr wirio NASUWT mewn perthynas â'r Coronafeirws i:

- i. amddiffyn a diogelu eu hiechyd a'u diogelwch a sicrhau bod eu llwyth gwaith a'u harferion gweithio'n hylaw ac yn gynaliadwy;
- ii. asesu a yw arferion eu cyflogwr yn briodol ac yn dderbyniol;
- iii. drafod unrhyw bryderon sydd ganddynt gyda'u rheolwr llinell/pennaeth; ac i
- iv. dynnu sylw NASUWT at broblemau penodol sy'n ymwneud â chadw'r arferion gweithio yn eu hysgolion yn ddiogel ac yn gynaliadwy.

(parhad drosodd)

¹ Cyfeirir at ysgolion drwy gydol y ddogfen hon, ac mae hyn yn cynnwys aelodau sy'n gweithio mewn colegau chweched dos-barth, colegau addysg bellach, lleoliadau'r blynyddoedd cynnar a darpariaeth amgen.

RHESTR WIRIO IECHYD A DIOGELWCH MEWN PERTHYNAS Â'R CORONAFEIRWS

- 1. A oes disgwyl i chi wneud unrhyw weithgareddau sy'n mynd yn groes i asesiad risg eich cyflogwr neu'r canllawiau llywodraethol perthnasol, neu a yw eich cyflogwr wedi methu â gwneud asesiad diweddar o'r risgiau i iechyd a diogelwch?**

Mae gofyniad cyfreithiol ar bob cyflogwr i sicrhau bod unigolyn cymwys yn gwneud asesiad o'r risgiau i iechyd a diogelwch, mewn ymgynghoriad â'r staff i gyd neu eu cynrychiolwyr. Dylai eich cyflogwr fod wedi gwneud asesiad risg, mewn ymgynghoriad â'r staff, sy'n cynnwys yr holl weithgareddau y mae gofyn i athrawon eu gwneud, a dylid diweddarau hwn yn rheolaidd neu pan fydd yr amgylchiadau'n newid. Dylai asesiadau risg y cyflogwr fod yn hygyrch, dylid eu diweddarau'n rheolaidd a dylid eu cyfathrebu i'r staff i gyd er mwyn sicrhau eu bod nhw'n deall y gweithdrefnau y mae disgwyl iddyn nhw eu dilyn. Os nad oes unrhyw asesiad risg wedi ei ddarparu i'r staff, dylai aelodau ofyn am gopi gan eu rheolwr llinell/pennaeth a rhoi gwybod i NASUWT ar unwaith. Mae rhagor o arweiniad am y cyfyngiadau ar gael ar wefan NASUWT ar: www.nasuwt.org.uk/ComplyingCovidRiskAssessments.

- 2. Os ydych yn eithriadol o agored i niwed yn glinigol, yn agored i niwed yn glinigol, yn feichiog, neu os ydych yn perthyn i unrhyw un o'r grwpiau eraill sydd dan risg uwch (e.e. pobl sydd o gefndir du, Asiaidd neu leiafrifoedd ethnig, sydd ag anabledd, neu sy'n 60 oed neu'n hŷn), ydych chi wedi cael asesiad risg unigol?**

Mae NASUWT yn cynghori y dylai cyflogwyr sicrhau bod pob aelod o'u staff sydd dan risg uchel o fynd yn ddifrifol sâl neu farw ar ôl dal y Coronafeirws yn cael asesiad risg unigol. Gallai'r trefniadau ychwanegol i ddiogelu aelodau o'r staff sy'n agored i niwed gynnwys eu symud i leoliad arall, er enghraifft.

- 3. A yw eich cyflogwr yn caniatáu i'w staff wisgo masgiau neu amddiffynwyr wyneb mewn ystafelloedd dosbarth, coridorau a mannau comunol?**

Ni ddylai ysgolion atal unrhyw aelod o'u staff rhag gwisgo cyfarpar diogelu personol (e.e. masgiau neu amddiffynwyr wyneb, ffedogau a menig tafladwy) pan fydd aelod o'u staff yn dewis gwneud hynny.

- 4. A oes disgwyl i chi wneud unrhyw weithgareddau sydd angen cysylltiad agos (e.e. atal disgyblion yn gorfforol, rhoi cymorth cyntaf, ac ati) heb gyfarpar diogelu personol priodol?**

Dylai ysgolion sicrhau bod cyfarpar diogelu personol priodol ar gael i'w defnyddio gan y staff pan fo'r gofyn, yn cynnwys gallu cael gafael ar fasgiau gwrth-hylif (safon FFP2 neu FFP3) neu amddiffynwyr wyneb, ffedogau a menig tafladwy. Dylai ysgolion sicrhau bod y gofynion am arferion gweithio i gadw'n ddiogel rhag COVID-19 yn cael eu hesbonio'n llawn i'r disgyblion. Dylent sicrhau hefyd fod y gweithdrefnau disgyblu, a sut maen nhw'n cael eu defnyddio, yn cael eu hesbonio'n llawn i gymuned yr ysgol er mwyn sicrhau bod yr arferion gweithio'n ddiogel bob amser.

- 5. A oes disgwyl i chi weithio mewn ystafelloedd dosbarth neu fannau gweithio eraill sydd heb eu glanhau?**

Mae arferion glanhau effeithiol drwy gydol y dydd yn parhau'n ddull diogelu allweddol yn y frwydr yn erbyn COVID-19, yn arbennig mewn perthynas â 'mannau cyffwrdd'. Mae

NASUWT yn cynghori y dylai ysgolion gadw cofnod o'r glanhau a wneir a rhoi gwybod i staff, fel y bo'n briodol, ar ba ddyddiau ac amseroedd y mae ystafelloedd wedi eu glanhau, a gan bwy.

6. A oes gofyn i chi gyflawni unrhyw ddyletswyddau glanhau cyffredinol?

Efallai y bydd athrawon eisiau tynnu cadach dros eu mannau gweithio personol eu hunain, ond mae gan y cyflogwr gyfrifoldeb i sicrhau mai dim ond gweithwyr glanhau sydd wedi eu hyfforddi'n briodol ddylai wneud y gwaith glanhau cyffredinol, yn unol â'r rheoliadau Rheoli Sylweddau Peryglus i Iechyd (COSHH).

7. A oes cyfleusterau ar gael yn briodol i chi ar gyfer glanhau a/neu ddiheintio eich dwylo'n rheolaidd?

Dylai eich cyflogwr sicrhau bod digon o gyfleusterau ar gael i bob aelod o'i staff ar gyfer glanhau a/neu ddiheintio'r dwylo drwy'r adeilad cyfan, gan gynnwys mewn ystafelloedd dosbarth.

8. A oes disgwyl i chi weithio mewn ystafelloedd dosbarth neu fannau gweithio eraill sydd wedi eu hawyru'n wael, lle mae drafftiau gormodol, neu sy'n oer?

Mae gofyn i ysgolion sicrhau bod yr ystafelloedd dosbarth yn cael eu hawyru'n briodol, gyda maint digonol o aer ffres neu aer wedi ei buro. Yn ogystal, ni ddylid disgwyl i aelodau o'r staff weithio mewn mannau lle bydden nhw'n teimlo drafftiau anghyfforddus. Mae gofyn i ysgolion gadarnhau sut y maen nhw'n bwriadu cyflawni'r gofynion rheoleiddiol statudol sy'n ymwneud ag awyru, gan sicrhau hefyd nad yw ystafelloedd dosbarth yn mynd yn oerach na'r tymereddau gofynnol y gellir disgwyl i staff a disgyblion weithio ynddynt. Mae rhagor o wybodaeth am awyru yng nghyd-destun COVID-19 ar gael ar: www.nasuwt.org.uk/VentilationCovid19.

9. A oes disgwyl i chi fynd i gyfarfodydd wyneb yn wyneb â'r rhieni ar y safle, megis diwrnodau agored neu gyfarfodydd ymgynghori eraill â'r rhieni?

Mae NASUWT yn cynghori y dylai ysgolion sicrhau bod ymweliadau â'r ysgol yn cael eu cadw mor anfyndych ag sy'n bosibl a bod asesiad risg cywir ar gyfer unrhyw gyfarfodydd â'r rhieni neu bobl eraill sy'n ymweld â'r ysgol. Anogir ysgolion i barhau i gynllunio ar gyfer cynnal cyfarfodydd â'r rhieni, diwrnodau agored a digwyddiadau ymgynghori â'r rhieni ar-lein.

10. A oes disgwyl i chi ddefnyddio eich dyfeisiau electronig a'ch cyfrifon e-bost personol eich hun i gysylltu â'r disgyblion a/neu'r rhieni gartref?

Dylai ysgolion sicrhau bod preifatrwydd personol aelodau unigol o'r staff yn cael ei gwarchod bob amser drwy roi offer neu systemau addas i'r staff i gyfathrebu o bell, lle bo angen, gyda'r rhieni neu'r disgyblion. Dylai ysgolion hefyd sicrhau nad yw unrhyw ofynion i adrodd i rieni'n troseddu yn erbyn yr hawliau preifatrwydd o dan y ddeddfwriaeth diogelu data, neu'n cyfaddawdu'r gofynion diogelu plant.

11. A oes disgwyl i chi gymryd rhan mewn unrhyw arsylwadau galw heibio, tro drwy'r dosbarth neu arsylwadau gwersi nad ydynt wedi eu cynnwys yn asesiad risg eich ysgol?

Dylai ysgolion sy'n bwriadu gwneud arsylwadau gwersi yn yr ystafell ddosbarth fod wedi ymgynghori a'r staff yn rhan o'r gwaith paratoi a diweddarau eu hasesiadau risg. Ni ddylai

ysgolion wneud arsylwadau gwersi, tro drwy'r dosbarth neu arsylwadau galw heibio os nad yw'r rhain wedi derbyn sylw eglur yn asesiad risg a threfnau rheoli risg yr ysgol, neu lle gallai arferion o'r fath fynd yn erbyn asesiad risg yr ysgol y cytunwyd arno.

12. A yw eich ysgol yn dilyn y canllawiau a'r gofynion cenedlaethol mewn perthynas â hunanynysu?

Dylai ysgolion fynnu, os bydd y staff neu'r disgyblion yn dangos symptomau COVID-19 neu'n cael prawf positif, y dylent hunanynysu yn unol â'r gofynion sydd wedi eu nodi yn y canllawiau cenedlaethol.

13. A yw eich ysgol yn caniatáu i'w staff ddefnyddio ap Profi ac Olrhain y GIG?

Ni ddylai ysgolion ofyn i'w staff anwybyddu, diffodd, neu analluogi hysbysiadau o ap y GIG mewn unrhyw ffordd heblaw mewn sefyllfaoedd lle caniateir hynny, er enghraifft, os nad yw'r ffôn gyda'r athro (h.y. mae mewn locer).

14. Ydych chi'n cael cyfle i gymryd egwyl ginio yn ystod y dydd?

Mae hawl gan athrawon gael egwyl ginio o hyd rhesymol ac egwylliau eraill oddi wrth y disgyblion. Mae hyn yn ddull diogelu pwysig er budd lles ac iechyd corfforol a meddwl y staff. Os yw'r athrawon yn aros gyda'r disgyblion drwy'r amser yn ystod y dydd, dydyn nhw ddim yn cael egwyl. Dydy hi ddim yn briodol i gyflogwr beidio gwneud darpariaeth i athrawon gael egwyl oddi wrth y disgyblion.

Dylai aelodau geisio cyngor gan NASUWT os ydynt yn pryderu am unrhyw arferion sydd ar waith drwy'r ysgol gyfan neu ar draws y cyflogwr cyfan, sy'n cael effaith niweidiol ar eu llwyth gwaith a'u hamodau gwaith.

Wales: rc-wales-cymru@mail.nasuwt.org.uk